

Передплата

на «РУСЛАНА» всього:

з Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на шість років . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1.70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виплатою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тиждень 5½ доларя, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4½ доларя, або 9 рублів.

Поодиноким числом по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто пошт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу мь вирвеш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і зіра руска.» — З Руслянових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділі і руских свят о 5½ год. по полудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. партер (Фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавмана.

Рукописи вертає ся лише на попереднє застереженє.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надсланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Події в галицькій соймі.

„Die Wahrheit ist ein starker Trank,
Wer ihn braucht, hat selten Dank,
Denn der Menge schlaffer Magen
Kann ihn nur verdünnt vertragen“.

(Δ) На основі нарад предсідників з минулої п'ятниці, в котрих брав участь також предсідник укр.-русского клубу др. К. Левицький і предсідники москвофільських клубів, уложено компроміс, який ми за Kurjer-ом Lwosk-им подали в 241 ч. з 8. листопада. Вість про основи сего компромісу змінила ся опісля о стілько, що Kurjer Lw. подав число руских мандатів на 44, а не як в першій оповіщенню було сказано, що Русинам думає соймова більшість признати 46 мандатів.

Як запевняє вчорашнє „Діло“, укр.-русский клуб, вступаючи в переговори з соймовою більшістю, „поставив в справі виборчої реформи і звязаної з нею реформи кравого статута три основні домоганя, заявляючи, що клуб зможе приступити до подрібного обговореня виборчої реформи, коли буде осягнене порозумінє що до тих трьох основних домагань, а іменнє: „що до процентового відношеня польських і українських соймових мандатів, що до реорганізації кравого виділу і що до утвореня в соймі національних курій з правом „vet-a“.

Соймова більшість, як зазначає вчорашнє „Діло“, заявила готовість взяти під розвагу також два останні зі згаданих трьох основних домагань і виступила зі звисними пропозиціями, а саме: признати нам 43 мандати; зреорганізувати краввий виділ і забезпечити нам у нїм 2 місця на

8; утворити з соймової репрезентації нашого народу корпорацию з правом вибору українських членів соймових комісій, краввих інституцій та одного з членів кравого виділу; покликати до життя національну комісію, яка малаб зайняти ся у правильненем національних відносин в окремих областях суспільного життя, на скільки сї відносини підлягають законодавній компетенції сойму“.

Мимо ріжниць, які ще остали між домаганями укр.-русского клубу, а уступками подаваними соймовою більшістю, розійшли ся обі сторони в п'ятницю в миролюбивій настрою, а др. К. Левицький застеріг собі ще над основами сего компромісу перевести розправу на скликаних на неділю зборах „Народного Комітету“.

В тім миролюбивій настрою були виголошені на суботнішнім засіданню заяви др. К. Левицького і предсідників москвофільських клубів з домаганєм відроченя засіданя для переведеня розправи на „Народнім Комітеті“, а на сї заяви відозвав ся також іменем соймової більшости др. Гломбівський за відроченєм, що й дійсно одголосно ухвалено.

Понеділковє засіданє змінило однак суботнішний миролюбивий настрій в різку боротьбу, заострену обструкцію. Перед за сіданєм подав др. К. Левицький до відома маршалкови „укр.-руске ultimatum“, як зазначає вчорашнє „Діло“, а перед дневним порядком забрав голос і заявив „що на останнім засіданню рускі послі під вражінєм п'ятничної конференції клубових голів — перерваня нарад, щоби докладно розважити ситуацію, вигворену польськими пропозиціями. По всесторонній розвазі ру-

ські послі набрали переконаня, що справді сї пропозиції не є вдоволяючі, але можна їх прийняти за вихідну точку до дальших переговорів. Мимо того Русини не можуть уступити зі становища, що жадна справа, навіть бюджет, не повинні мати першєнства перед виборчою реформою. Рускі послі гадали, що Поляки ужиють сих 2 днів до дальших конференцій також і між заступниками обох народів, а між тим Поляки знова односторонно вели переговори лише між собою. З уваги на таке поведєне мусять Русини рішучо спротивити ся трактованню бюджету перед виборчою реформою і мусіти-муть ужити всіх способів, щоби єго перепинити.“

Відтак пос. Скварко поставив формальне внесенє на відрочєне засіданя. Іменем правиці пос. Лясковський пригадав відтак заяву маршалка, що перед ухваленєм фінансового закона*) має відбутися в соймі розправа над основами виборчої реформи, а на се заявив також пос. Лео, що лівіця, одержавши поруку, що реформа виборча не буде відрочєна, згодила ся на поставленє бюджету яко першої точки дневного порядку. Відтак пос. Стапінський вказав на се, що з огляду на близький речинєць скликаня держ. ради (має се послідувати 22. листопада, отже за 12 днів) треба вдоволити ся ухваленєм основ виборчої реформи (що після заяви маршалка мало би стати ся перед ухваленєм фінансового закона).

Соймова більшість всіми голосами протиголосів укр.-русских і москвофільських послів і дкинула внесенє п. Скварка на відрочєне засіданя і приступила до бюджетової розправи, а в сій хвилі розпо-

Вечері над Леманом.

Написав о. Маріян Моравський, з дозволу видавця переклав о. Іван Плавук.

(Дальше).

Легоу. То правда, се діло Льва XIII. дуже мені заїмпонувало. Очевидна річ, що ніхто не може знати всього, що знаходить ся в тих архівах сьвіта. Але щоби відважити ся їх отворити для цікавих дослідників всякої краски, треба бути дуже певним себе і з гори бути переконаним, що нічо з тих шаф не вийде, що противило би ся нинішньому становищу Церкви.

Hainberg. Розумію сю теорію двох первнів в Церкві і розумію єї згідність з християнізмом; але прошу мені сказати, де є границя в церковнім житю між діланєм Божого первня, а діланєм людського живла?

Don Pardoval. Де є та границя — не знаю. В собі самім не розріжнить чоловік, де є границя між Божим натхненєм, а єго власною ініціативою. Що дивного, що не може сї границі точно означити в збірнім житю Церкви? А в нашім природнім житю чи знаємо, де є границя між функціями матеріальних частин організму, а діланєм вашої душі? Є люди, що, споглядаючи виключно на анатомічні і фізіологічні діланя, видячи, як звичайні права матерії і вмїни сил панують в кожній комірці, дійшли до немудрого заключєня, що лише єствує сама

матерія. Що не єсьмо матеріялістами і не замикаємо очий на той цілий сьвіт гадок, чувств і творчої ініціативи, яка добуває ся з устрою чоловіка, видимо в тім ваглядній доказ єствованя висшого від матерії чинника, а однак той дух так укриває ся в житєвїм процесї за одробивами матерії, що не можемо подрїбно определити, де кінчить ся функція органу, а де починає ся сила духа. Присутність сьв. Духа в католицькій Церкві є подібна до присутности душі в тілі; по ділах і збірних наслідках слїдно, що той Дух є, — а так не знати, де єго шукати. Призвам ся, що все мене дивувала ся дивна схожість. Видно, що оба ті устрої зробив один Архимистець після одного взірця; в однім сходиться матерія з духом і стає ся чоловік, — а в другім чоловік, єсупільність, стикає ся з Богом і стає ся то, що є вершком і метою всіх Божих діл: Христова Церква.

Споглядаючи з близка на пустий матеріял тої Церкви, на людей, на понуки їх діл, видимо з глибоким смутком блуди, проступки, темноту розуму і серця, а навіть гниль. Але коли взнесемо очи на здоровий розвій того величезного організму, на прехороші єго розгалужєня по цілій земській кулі, на єго животну відпорність розкладових чинників і лічничу силу, що відновлює зісовані часті, на чудесні цьвіти сьвятости, що їх безустанно видає, на овочі великих діл, великих єсупільних перемін, пречудних інституцій ріжного рода, про які ми говорили, — то се тішить нас нерівно більше, як тамто смутить,

плїняє нас своєю красою і утверджує у вірі, що в тім нужленім земскім матеріялі мешкає і ділає сьв. Дух. — Хотяй би я не знав слів Христа, що на Петрі збудує свою Церков, думаю, що сам від історичного походу Церкви переконав би мене о божественности єго первня житя. Тож скажу, що Церков з тими всіми немочами, Церков, що поконує не лише вишні, але і внутрішні перешкоди і мимо них взносить ся триумфально під небо — є для мене більшим, красшим оказом і доказом присутности Божого первня, як була би Церква від тих шкід не знати як охоронєна.

Miss Wilson. Признаю, що в тім поглядї є щось висшого. Римска Церква, що признає ся до вини своїх земських членів, а віддає Богу славу за все, що добре і красне — є для мене несподіванкою і чимсь, що мене роззброює. Але та злука Бога і земского матеріялу неначе в один організм, після католицьких понять, має знов иншу відємну сторону, котра мене відпихає. Католик, уважаючи себе клітинкою в тім організмі, не має безпосереднього, чисто духового відношеня з Богом, яким ми тішимо ся, але лиш при помочи ріжних зварадів і органів; між ним а Богом стоїть сьвященик, стоять Сьвяті, подають Тайни; цілий дух християнізму, не кажу, є згашений, але прибраний в матеріяльні види і неначе узмисловлений. Для того не можу з сею гадкою погодити ся, щоби католицизм був найсовершенїшою формою християнізму. (Дальше буде).

чали послі укр.-руського клубу остру обструкцію, коли тимчасом москвофільські посли сиділи спокійно. П'ятигодинна розправа над бюджетом в понеділок по мисли соймового регуляміну відбулася мимо безнастанної заглушаючої обструкції, а соймова більшість має намір тим способом перевести бюджетову розправу по мисли регуляміну ще протягом слідуєчих 7 днів. Перед ухваленням фінансового закону має прийти, як звичає Kurjer Lw., під ухвалу сойму компроміс заключений в справі виборчої реформи в формі директиви для комісії і для кр. виділу. Ухвалення виборчого закону послідувало би на сесії умисне на сю ціль скликаний.

Подавши предметний огляд боротьби о виборчу реформу за останні чотири дні, вважаємо нашим обов'язком з дневникарського і з народного становища висловити наш погляд про понеділкові події в соймі. Обструкція, яку відновили з підмогою всяких можливих орудій укр.-руські посли, стала в останніх десяти літах загально уживаним зброєю в цілі поборова політичного противника в парламентарних тілах. Однак парламентарна історія поучає, що вислід сего рода боротьби є часто вельми сумнівний, а з досвіду парламентарного знаємо також, що si duo faciunt idem, non est idem. Обструкція є популярна і она може захопити на хвилю широкі круги, які однак ще скорше, як запалили ся нею, з неї охолонуть. Сего учить нас щоденний досвід. І хочь обструкцію почато в добрій вірі, то всеж таки треба тямити на се, що коли в перших днях обструкції в соймі супротив негациї з сторони деяких польських кругів (група Подоляків під проводом гр. Піниньського і т. п.) могла мати певну основу, то супротив дальших подій і супротив завішення зброї треба було добре розважити, якою дорогою йти. Чи дальша обструкція принесе хосен, покаже найближша будучність. Можна би сего лише нашій справі побажати. Колиб однак так не стало ся, тоді одвічальність за се мусів би прийняти «Народний Комітет».

На нарадах Народного Комітету в 2 ій резолюції (котру подаємо на иншій місци) сказано, що Комітет уважає вказаним, щоби укр. соймовий клуб старав ся здержати полагоду всіх инших справ соймового порядку дневного, поки засади виборчої реформи не будуть за спільним порозумінням репрезентантів обох народів усталені а ві переведення забезпечене. Голова укр. клубу в своїй заяві понеділковій зазначив, що предлоги соймової більшости «можна прийняти за вихідну точку до дальших переговорів», однак з заяв голови укр. клубу і предсідників москвофільських клубів, ані з офіційного дневника Народ. Комітету не бачимо, щоби рускі посли домагали ся полагоди спірних ще питань в речинці між суботою а понеділком (на що вказав також пос. Лео о кликом підчас заяви д-ра Короля: (nikt od nas tego nie żąda!). Запорука Маршалка, що перед ухваленням фінансового закона мають прийти під ухвалу сойму основи компромісу в справі виборчої реформи, могла послужити за вихідну точку до дальших переговорів, як висловив ся др. К. Левицкий. І сего часу аж до фінансового закона можна було ужити до сих переговорів, від котрих вислід можна було зробити зависимою дальшу тактику клубу.

Керманічі укр. рускої політики в соймі і в «Народнім Комітеті», покладаючись на заявах предсідників москвоф. клубів, схожих з заявою д-ра К. Левицкого, можуть манити ся зробленою «Ділом» надією на «координацію всіх руских (?) сил», однак не раз вже такі надії завели, а пасивність москвофільських послів насуває поважні сумніви, чи як раз не ладять ся до того, щоби бути яко tertius gaudens.

На таку дволичність москвичів вказує також знаменний погляд «Прикарп. Руси»

в понеділковій числі на політику укр. руск. клубу. Дневник сей, намагаючи ся licitando загнати укр. руский клуб в безвихідне положення, щоби потім зібрати для себе плоди, пише ось що:

«Українцы заявили готовность вести переговоры съ польскими партиями, и самъ тотъ фактъ мы не можемъ не считатьъ готовностью пойти на уступки. Они готовы, несмотря на дѣлаемую для снисканія себѣ довѣрія массѣ технической обструкцію, пойти на уступки въ самомъ жизненномъ національномъ вопросѣ, въ вопросѣ какой рѣшить на долгіе лѣта судьбы нашего народа въ Галиціи и Австріи вообще. За цѣну культурныхъ уступокъ, за цѣну временныхъ «здобутків» хотя бы и не безъ значенія для своей партіи они опять готовы пойти на компромиссы въ вопросѣ, въ которомъ компромиссовъ быть не должно (!) они опять готовы жертвовать самымъ жизненнымъ, національнымъ вопросомъ лишь бы ихъ партія (?) выиграла! Какъ узнаемъ, украинцы склонны къ уступкамъ, лишь бы польское болшинство согласилось дать имъ з мѣста въ краевомъ Выдѣлѣ, взять въ защиту украинскихъ студентовъ арестованныхъ по поводу послѣднихъ университетскихъ происшествій, представить въ сеймѣ мѣсто для ректора и проректора будущаго «украинскаго» университета и т. п. Они для своихъ узкопартійныхъ цѣлей даже совершенно иллюзорическихъ (н. пр. касательно полномочія для представителей укр. университета, котораго еще и не существуетъ и Богъ вѣсть, когда будетъ учрежденъ) готовы жертвовать правами всего народа, украинская-же партійная печать имѣетъ еще (легко сказать)... смѣлость выставлять своихъ депутатовъ какъ единственныхъ искреннихъ защитниковъ правъ рускаго народа! За членство краеваго Выдѣла для Охримовича послѣ смерти Глиджука украинскіе депутаты допустили введеніе новаго соймоваго наказа отнявшаго возможность вести обструкцію, и вотъ теперь самы собирають «плоды» своей утилитарной политики!»

«Прикарп. Русь» намагає ся кидати проти укр. руского клубу випробованою методою москвичів заперозірання о запродуване за дрібні уступки інтересів руского народу, щоби тим способом похнути клуб на ховзку дорогу, хоч такий світовий політик і дипломат, як кн. Бісмарк розумів політику лише яко компроміс, а німецько-чеські переговори в Празі не змагають до нічого иншого, як до компромісу, наколи мають закінчити ся успішним вислідом. Тимто вельми влучно висловлює ся инший визначний державник в таких словах: «Es gibt populäre Naturgewalten, gegen welche, wenn sie wachgerufen sind, die Vernunft nichts vermag. Der Friede in unserer Monarchie beruht auf allgemeinen Compromissen, bei denen man seine Gefühle gar sehr zurückdrängen muss, auf einem starken Ueberwiegen ruhiger, kühler Einsicht in das praktisch Mögliche und Nötige».

*) Без ухвалення фінансового закона не може бюджет бути санкціонований.

Чи годить ся дораджувати займати ся спиритичними досвідями?

(Дальше).

Є вправді неімовірно, щоби найвизначніші люди усіх часів і усіх місцевостей мали такі самі ілюзії і такі самі галюцинації що до тої так важної точки і то модельовані більше менше на той самий спосіб. Та і не менше нерозумне є припущення, щоби протягом майже половини сполітя, величезне число осіб, майже нам сучасних в різних частях землі, в різних добах часу, в різних особистих умовах, і в

ріжнім степені умового образования упало жертвою того самого рода галюцинацій і того самого рода ілюзій що до певних фактів вічно повторюваних. Що помежи особами, які займають ся спиритизмом, переважає сильно число невротиків, то се доказає лише, що ті особи за часто управляли спиритизм; або що дивні явища, які помічає ся при спиритизмі, спровадили на ума неприготовані до того і не загартовані, забуреня нервової системи, хотяй ці особи були до сего часу цілковито здорові. Професор Ломброзо був приневолений сказати до деяких своїх приятелів, коли був на кількох спиритичних засіданях Евзані Паледіно, славного американського медиум, мимо свого скептицизму, слідуєчі слова: По сій другій пробі мушу відійти, бо чую, що міг би я збожеволіти; чую потребу успокоїти духа.

Крім того порозкидані меблі, яких ще не упорядковано, рух мертвих предметів з одного місця на друге, з одного дому до другого, що справили особи, які прийшли уже по засіданню, коли проба з викликуванем духів була вже скінчена, або навіть на другий день по спиритичнім засіданню, доказують неперечно, що тут не могла мати місця ілюзія або галюцинація.

Вкінці не дасть ся припустити, щоби жертвою ілюзії або галюцинації ввали фізичні прилади до ресторованя, котрі доказували дійсність фактів, як се справдив Крукс (Crookes); а ще більше фотографічні плити, з підмогою яких старав ся тойже учений зняти певні явища, котрі то деколи оказували ся чутливими, то знов иншим разом оказували ся нечутливими, щоби схватити образ з предмету, на котрий були звернені.

Тому, коли ми навіть могли припустити, що ілюзії і галюцинація є в силі витолкувати деякі поодинокі факти, на які натрапляємо в спиритизмі, то в кождім разі не можуть пояснити всіх. Длятого хотяй би ми якусь часть фактів відчислили яко обманчиві, а другу часть приписали галюцинації і ілюзії, то мимо того лишає ся ще якась часть фактів, котрі не дають ся пояснити ніяким з повисших способів. І в тім то напрумі пише професор Карло Ріше (Richet) в Revue philosophique з вересня 1895. р. «що не є імовірно, щоби визначні особи займаючі високі становища, як наукові так і торговарські, котрих моральний стан є зовсім свободний від всяких підозрінь, змовили ся у всіх частях світа, щоби оповідати неправдиві факти і розсвіати безлично неправду без ніякого інтересу і ніякої користі. Щоби не попасти найменше в очевидний надмірний скептицизм, не можна припустити, що в спиритизмі нема нічого більше крім обманств і брехонь».

Для більшого скріплення повисшого погляду треба натякнути, що доси не важив ся ще ніхто закинути обманство спиритичним досвідом, які відбували ся під дозором ученого фізика Крукса (Crookes) з ріжними медіями, а особливо з славною індійскою Катіе. То само можна сказати і о тих дивних явищах, які описує Флямарион і другі, а які приходять під назвою телепатії, під якою розуміємо спосібність душі видіти на далеку віддаль, що діє ся, а де сила змислів не сягає. Mercier приміром наводить в трактаті «Psychologie» такі приміри: Один молодий чоловік купав ся і топить ся. В тій хвилі нападає его сестру, що була віддалена на кілька миль великий несупокій, якого не була в силі поборова і она бачить в душі багно, над берегом якого сідає, смерть свого брата. — Инший примір: Один мулярський робітник занятий при роботі, дістав нараз велику тугу за домом, віддаленим о одну миль від місця праці. Тому, що се не була відповідна пора покидати працю і йти до дому, боре ся якийсь час зі собою, але не могучи поборова туги за домом, збирає ся і йде. Приходить до дому і застає свою жену покалічену фіякром перед годиною. Відшибнувши час на борбу і на дорогу виходить, що чувство туги за домом обудило ся в нім як раз, коли скоїло ся нещастє з его женою.

Не менше цікавий случай телепатії оповідає Емануїл Кант о Сведенборзі, який наводить др. Ляппоні. Сведенборг, великий предтеча спиритизму в Скандинавії, маючи 72 літ, відбував подорож по Англії, Вертаючи звідтам висів в Готтенбурзі, віддаленій від Штокгольму на 200

кілометрів. Там замешкав у свого приятеля, у котрого збирало ся що вечера численне і добірне товариство. Того самого вечера, коли прибув около 6 годин, що вийшов був з дому, вернув блідий і пригноблений тай сказав, що якраз в тій хвилі повстав в Штокгольмі огонь на тій самій улиці, де він мешкає і то зближає ся з найбільшою силою до его помешканя. Вийшов на ново, а вернувши небагом, заявив з слезами в очах, що огонь обернув дім одного з его приятелів в попіл, та що его власний дім находить ся у великій небезпеці. Колиж вийшов третій раз і вернув около 8 години, сказав весело: Богу дякувати, огонь вже погас на третій брамі перед моім домом. — Коли в два дні прийшов королівський курєр зі Штокгольму, показало ся, що опис огню годив ся цілковито з описом Сведенборга.

Коли приймемо повисші факти яко правдиві, а нема причини, не вірити особливо кард. Mercier, то чиж не треба припустити інші якісь духи чим душі, що подають такі значні факти до відомости. А що наведені факти, як і інші подібні відносять ся до нещасних, то чиж не треба припустити, що їх споводували злі духи або дияволи, котрі доносять о тих нещастях опісля і иншим, щоби їх мучити?

Також ніхто не в силі вяснити, яким способом славне медіум Евзанія Палядіно, могла перед льондонським Psychical Research Society пописувати ся в той спосіб, що грала на інструментах, щипала далеко від себе стоячі особи, порушала фіранками зачіпними у вікон і представляла тяжкі столи і то в часі, коли її держано за ноги і руки розтягнуто на софі, і то без ніяких приладів, як о сім писали деякі англійські дневники, противники спиритизму. Говорено вправді, що Палядіно звинним рухом уміла видобути одну руку і одну ногу зпід рук тих осіб, що її придержували, і їм здавало ся, що они держать її за обі руки і за обі ноги, підчас коли то вправді держали лиш за одну руку і за одну ногу; однак хотяй би ми припустили і се, то чи можливо припустити, щоби особа з одною лише свобідною рукою і одною ногою, робила таку роботу, неначе би мала сто рук? І чи можливо припустити, щоби она потрафила корчити і витягати свої руки та ноги немов поліи?

Впрочім є явища в спиритизмі, котрих не потрафить наслідувати ніякий жонглер, ніякий обманець. Колиж є такі явища, що до котрих приневолена признати наука, що они є не то, що висші понад природні живля, але їм нераз зовсім противні, то хотяй би тих явищ було і не много, то вжеж таки треба признати, що причиною їх є якісь висші сили, котрі можуть сі явища викликати.

Тому то совісні автори не важать ся розв'язувати таких питань, але полишають їх розв'язку богословам і філософам. До таких як раз авторів належить зачислити д-ра Ляппоні, котрий на сторони 192 згаданого уже діла пише так:

Коли однак мені вільно виразити свій погляд, то скажу, що я не тільки уважаю се можливим, але прямо конечним, прийняти яко причину наведених явищ нематеріяльні ества, котрі якраз з підмогою тих незвичайних явищ доказують нам своє ествоване.

Бо помежи творами природи, що підпадають під наші змісли, находимо поступеність, почавши від найпростіших форм аж до чоловіка. І хтож може сказати, що інші сотворіня не находять ся поза нашим змісловим світом? Щораз нові наукові відкритя, навіть у фізичнім порядку, чиж не ведуть нас до заключеня, що все не кінчить ся на тих зміслових творах?

Тому то не находить ся в тім припущеню нічого невідповідного, але на відвороті філософічно заслугоє на віру, а логічно не дасть ся майже заперечити, що помежи річами сотвореними є ще понад чоловіком інші ества більше від него совершенні і тому більше розумні і обдаровані більшою фізичною силою — але і они також зі своєї сторони поділені на степені, почавши від менше совершенного до більше совершенного ряду, доки не зближить ся послідний їх ряд до найсовершеннішого ества, а тим самим і до наймудрішого і наймогутнішого, що є початком, причиною і цілюю всіх ділій. Є то ті ества, котрим надаємо задля у-

богого нашого языка назву духів, хотячи їх через то неначе порівнати з воздухом і газами, бо усувають ся они неначе зпід наших зміслів особливо зпід зміслів зору і дотикку*).

(Дальше буде).

*) Non é adunque ripugnante, ma all' oposto é filosoficamente credibile, e anzi quasi logicamente innegabile, che al di sopra dell' uomo vi siano, nella serie degli esseri creati, altri esseri, di lui piu perfetti, e per ciò anche piu intelligenti, e dotati altresì di potenza fisica maggiore, anch' essi, alla loro volta, gerarchicamente conformati, secondo serie sempre piu perfette, fino a metter capo a un Essere perfettissimo e quindi sapientissimo e potentissimo, origine, ragione e fine di tutte le cose. Sono questigli esseri, a cui nel nostro missero linguaggio noi umani diamo il nome di spiriti, quasi volendoli equiparare all' aria e ai gas, perché al pari dell' aria e dei gas sfuggono in sé alla percezione dei nostri cinque sensi, e specialmente della vista e del tatto. — I. c. стор. 193.

Краєвий бюджет на 1911. р.

На основі ухвали бюджетової комісії виказує такі числа (в скобках числа на сей рік) а іменно:

	в розходах	в приходах
1. Краєво представництво	194,250	50
2. Управа	2,899,427	366,442
3. Лічєвє	6,671,980	(2,377,116)
4. Добродійність	117,003	—
5) Просвіта і шукє	25,375,135	4,183,867
6. Історичні пам'ятники	372,325	100,650
7. Прилюдна безвечність	1,163,125	447,308
8. Дороги	6,086,169	833,942
9. Водні будови і меліорації	8,962,344	5,722,366
10. Рільництво	3,089,997	1,043,919
11. Гірничий промисл	247,569	(992,849)
12. Промисл і рукоділя	1,891,327	(223,250)
13. Краєві довги	3,793,042	(545,594)
14. Вислужєнни	359,373	(115,160)
15. Краєві склади	2,428,000	50,000
16. Ріжні	204,512	(7,952,500)
	63,356,178	39,189,349
	(58,251,906)	(25,509,133)

З порівняня виходить недобір 24,176,829 К, котрі кр. виділ вносив покрити підвишкою додатків до податків о 10%. Комісія вносить додатки у вторічнім розкладі т. є по 72 с від корони ґрунт., дом. чинш. і дом. клас. податку а по 78 с від прямих особистих податків. Дохід з податків до держ. податків дасть 19,695,596 К, отже остає недобір 4,481,230 К, котрий комісія вносить покрити невиданою вторічною позичкою 1,620,429 а решту короткоречивцевою позичкою 2,86,864 К. Комісія висловлює погляд, що вже в найблизшій часі треба буде підвищити додатки до податків, але сям разом з оглядом на участь краю в підвищенім податку горівчанім (що дасть около 15 міл. К) вважає се злишнім.

Хросимо відховити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Параскеви муч.; римо-кат.: Льва еп. — В п'ятницю: руско-кат.: Анастасії муч.; римо-кат.: Зенона.

— Народний Комітет, про котрого недільні наради подали ми останнім разом коротку звістку,

запросив на зїзд не тільки радикальних представників, але й соціал-демократів (хоч їх послі не належать до парлям. укр. клубу). Очевидно намагали ся головно радикальні послі грати на високих тонах і перевисшити всяку иншу опозицію. Як звичає „Діло“:

Комісія зложена з представників всіх трех партий предложила повному зборови ось такі згідно прийняті резолюції:

Зїзд представників всіх українських партий в дни 6. падолиста 1910. у Львові:

I. констатує, що основи виборчої реформи, предложені польськими соймовими партиями на засіданю клубових голов з дня 4. падолиста с. р. нарушують стан нашого правового посіданя, даний нам тепер обовязуючою соймовою ординацією виборчою, так що переведена на тих основах виборча реформа була би фактично довершена коштом репрезентацийних прав українського народу;

II. уважає вказаним, щоби український соймовий клуб старав ся здержати полагаду всіх инших справ соймового порядку дневного так довго, поки засади виборчої реформи не будуть за спільним порозумінєм репрезентантів обох народів усталені, а її переведенє забезпеченє.

Отсі резолюції прийнято одностайно.

— Дальша обструкція в соїмі. На нинішнім засіданю по відчитаню протесту укр.-руських послів проти важности нарад понедїлкового засіданя пос. К. Левицький запротестував проти такого способу відбуваня засідань соїму і домагав ся або доведеня до порозуміня обох народностей або замкненя соїму. На то відповів маршалок, що ухвала бюджету є хосенна як для Поляків так для Русинів і потім уділив голосу пос. Гурському до бюджетової розправи.

Пос. Скварко крикнув: „Для нас нема дневного порядку! Виборча реформа!“ По сих словах зачав ся „концерт“. П. Петрушевич трубив переразливо на трубці, уживаній нічними сторожами, і биз віком пульта, п. Макух пустив в рух страшно голосну бляху, в яку товче довбеньками, пп. Думка і Сандуляк „грають“ в тарелі, п. А. Старух трубить моторовою трубою, а п. Т. Старух дзвонить голосним дзвоном. При такій музиці п. Гурський промовляє.

— В Знесіню під Львовом посвячено вчера угольний камінь під дім читальні „Просвіта“. Посвяченя довершив о. парох Білінкевич, звінний москвофіл, а потім пожелав щасливого докінченя сего діла, бажаючи, щоби з читальні виходила правдива просвіта і братня любов. Шкода, що сеї проповіді не чули місцеві Качковяни, бо може би не напали на знесінських Українців. При посвяченю співав хор богословів зі Львова і хор читальні з жовківського передмістя. Мимо непогоди зїбрало ся доволі багато Русинів, місцевих і львівських. Подивляти треба запал і охоту, з якою взяли ся члени сеї читальні до будови свого дому. Ледви рік минув, як читальню заложено, а вже купили за 5,570 К реальність (230 квадр. сажнів) серед села, де стояла коршма і будують дім (14×860 м) на читальняну салю і крамницю. А треба додати, що в читальні „Просвіта“ гуртують ся бідніші господарі і молодіж, а богатші належать до читальні Качковського. Честь тим Знесінчанам як Василь, Григорій і Стефан Чухраї, Іван Яновський, Дмитро Вацик і иншим, котрі взяли ся так щиро до народної праці в закацащенім Знесіню!

Оповідки.

— Репертуар Руского народного театру під дирекцією Йосифа Стадника у Львові, сєля „Гвавди“ (ул. Францішканська ч. 7). Білєти продає ранше книгарня Н. Тов. ім. Шевченка (Ривок 10), а від 6. год. перед представлєнєм каса театральна.

В середу дня 9. с. м. „Фавст“ опера в 5 діях К. Гунода. — Гостинний виступ Ст. Оржельського і Ф. Лопатинської.

В четвер дня 10. с. м. Вільгельм Тель“ драма в 5 діях а 10 відслонях Ф. Шіллєра в перекладі Бориса Грінченка.

Початок о 7. год. вечєром.

— Просить ся всіх Вл. Пань сокальського повіту, котрим лежить на серцю добро нашого народу а справа нашого жіноцтва особливо, на перші загальні збори „Жіночої Громади“ в Сокалі, які відбудуть ся дня 19. листопада с. р. в салі „Рускої Бєсїди“. Початок о 2. год. по полудни. На порядку дневнім: 1) Реферат делегатки. 2) Вибір виділу. 3) Внесєня. Вечєром тогож дня відбудє ся забава цвєтів получєна з фантатами, з якої чистий дохід призначить ся на будову рускої захоронки в Сокалі. Маємо надію, що з огляду на много ще инших важних справ, котрі на сих зборах має порушити ся, жадна з Вл. Пань від співучастї в зборах не відкаже ся. — О. Літинська, Л. Нєсторовичєва, А. Кордубова.

Наука, штука і література.

— **3 театру.** Виставлений в неділю в руській театрі жарт Володського п. з. „На бідного Макара“ виявився вповні невдалим твором сценічним. Ще першу дію нагадувала в дечім „Панна штукарку“ та слідує три відслони були незручною латининою всяких можливих концептів, дотепів та ситуацій. Шкода було би зупинити ся на змістом тої нісенітвиці, дарма, що за нею стоїть оригінальний український письменник. Так п. Володський приніс публіці велике розчароване. А шкода тим більша, що в неділю звичайно буває в театрі публіка, що в будній день не може собі дозволити на ту „розривку“. Одно остає певне, що того рода „жарт“ не повинен закривати місце в репертуарі нашого театру. Вину в тім случаю поносить передусім виділ тов. „Руска Бесіда“, що, як відомо, оцінює предложені управою театру твори до граня.

Галицький сойм.

На засіданні в понеділок д. 7. листопада після відчитання петицій і внесення секретаря пос. Урбанський відчитав заяву польських послів на протест українського і москвофільського (Дудікевича) клубу проти важности 103. засідання. Польські послы впевняють, що засідання відбуло ся згідно з регуляміном, що мимо криків, свистів і битя в пульт українськими послами відчитував маршалок внесення референтів, в кождім случаю загальна і потрібна розправа відбувала ся спільним, всім зрозумілим голосом, а коли ніхто не жадав голосу, відбувало ся також зовсім формально голосоване, евентуально багато бесідників забирало в розправі голос. Можливо, що українські послы задля галасу, який робили, не чули ходу нарад, але ся обставина не може мати впливу на єї важність. Що до поведень маршалка зазначають підписані, що се поведене було згідно з регуляміном і націховане запопадливостю о достоїнство і конституційні права палати.

Відтак забрав слово п. др. К. Левицький і зложив заяву, котру обговорюємо в передовиці. Після сеї заяви забрав слово п. Скварко і поставив внесенне на замкнене нинішнього засідання, та зазначив що вислід нарад предсідників клубів дня 4. с. м. був о стілько позитивний, що Поляки не відкинули а limine засадничих домагань руських, а найбільш впливові послы робили деяку надію що „якось оно дасть ся зробити“. Викликало се надію серед руських послів, але самої надії замало, бо нема ніякої поруки, що дальші переговори справді відбудуть ся на основах, які буде Русинам можливо прийняти. Навіть у переговорах між польськими партиями докладно формулюють ся услівя договору між ними, о скількож більше Русини, яко осібний нарід приневолені домагатись таких докладно означених условин і то контрактово запоручених одвічальними чинниками. (П. Макух: з легалізованими підписами!) Не можете нам закинути, що не трактуємо поважно справи виборчої реформи, бо як раз наш виступ приспівив нараду над сею справою. Однак домагаємось, щоби ви ту добру волю виявили усталенем провідних засад реформи у відношеню до нашого народу. Справа бюджету не може тут бути перепоню, бо як відложить ся єго на 3—4 дні, то пізнійше навіть за нашою згодою бюджет може бути полагоджений в коротшій часі ніж 8-деннім. Бесідник просить о прийняте внесення.

Посол Король заявляє ся за внесенем та зазначає, що 2-денним речинцем. Поляки не покориштувались на полагоду найважнійшої точки, себто на означенне процентового відношеня мандатів польських і руських. (П. Лео: Ніхто від нас сего не домагав ся). Овтім! Недостачі доброї волі вам не закидаю, але ви не хотіли слухати нашої доброї поради.

П. Дудікевич заявляє ся за відложенем бюджету та пригадує, що від польської демократії вийшов клич: Перше реформа виборча, потім бюджет.

Пос. Лясковський зазначив, що заява руських послів для більшости несподівана і болюча. Предсідники поль. клубів заявили ся за внесенем руських послів о вибір комісії для розгляду домагань Русинів. Коли Русини домагали ся перерви засідання в суботу для порозуміння з своєю організацією, то й польські клуби мали право порозумівати ся з своїми організаціями. Бесідник пригадує заяву маршалка, що перед фінансовим законом під обради сойму мають прийти основи виборчої реформи, а що бюджет розправа має тривати кілька днів, отже було би досить часу застановити ся над розділом мандатів між Русинів і Поляків. Відчитує відтак внесенне ухвалене соймовим колом на утворене окремої комісії, котра має радити і ухвалювати на засаді, що всяке майоризоване має

бути виключене. Заявив на останку, що буде голосувати проти внесення п. Скварка.

П. Лео вказує на се, що цілю перерви не були дальші переговори, бо сего ніхто не домагав ся від Поляків. Лівця була також за реформю перед бюджетом, але одержавши поруку, що справа не буде відрочена, згодила ся на дневний порядок. Просить отже руських послів, щоби взяли назад своє внесенне на відрочене аасідання.

П. Стапінський зазначив, що з оглядом на близький речинець скликав держ. ради, треба вдоволити ся ухваленем основ вибор. реформи, а маючи поруку, що ті засади будуть ухвалені, радить приступити до бюджетової розправи.

Пос. Левицький ще раз заявив, що розуміє становище лівий, бо она справді одержала поруку полагоди своїх домагань. Однак Русини поруки тої не мають і тому не можуть уступити. Проти закидів, неначе минехотіли виборчої реформи, застерігаємось торжественно. Русини давали численні докази уступчивости, а коли тепер домагають ся мінімального псліпшеня стану правного з 1861 року, то сего ніякий розумний чоловік не може нам брати за зле. Помилує ся п. Стапінський, коли думає, що руський нарід можна трактувати, як єго фракцію. Безперечно не треба псувати доброго настрою, а Русини здають собі справу, що боротьба є тільки знярядом до цілі, а не самою цілю. Установлене процентового відношеня мандатів, се така важна річ, що можна на те 2 дні ще посвятити без шкоди для самого бюджету. Бесідник в останне відкликує ся до більшости і просить о відложене засідання.

Приступлено відтак до голосованя, в котрім упало внесенне п. Скварка о відложене засідання а в сій хвилі роздали ся голоси: „ганьба“, „вперед виборча реформа“ а при тім свист і лопіт пультами, та пекольна музика на всяких обструкційних нарядах о год. 11.

В сій хвилі вийшов на трибуну звітник генер. бюджету гр. Пінїньський, а висловивши жаль, що серед таких обставин відбуває ся бюджетова розправа, просив приступити до загальної розправи.

Перший промовляв пос. Стояловський пять годин. Обговорював широко справу шинкарських концесій, нарікаючи на адміністрацію і на намісника д-ра Бобжинського, котрого уважає найгіршим, бо часто переносить урядників, нарікав на розбите демократію і троттадрацію, говорив о законах, ухвалених заходами людодців, о практиках жандарських, о еміграції і вказав на те, що обструкція, як се сказав п. Петрушевич, була наперед обдумана.

По промові сій маршалок замкнув засідане о 4. год. і назначив слідуєче на середу 9. год. рано.

Телеграми

в дня 9. листопада.

Загреб. В палаті бана зібрали ся вчера запрошені всі провідники сторонництва в цілі нарад над скликанем сойму. Наради відбувають ся і нині.

Лондон. В Валї вибух страйк в копальнях вугля. Вислано тудя військо.

Користайте з нагоди!

ГУСИ ЕМДЕНЬСКІ з цвітня, пара 20 К.

ТРИ КАЧОРИ ПЕКІНЬСКІ з червня по 7 К.

Вся молодіж рівна зі старими.

Адреса: о. І. САЇВ, Ліси п. Коршів к. Коломиї (2—5)

Для прикрашеня

комхат і Читалехь!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО в домовині і МОГИЛА ШЕВЧЕНКА над Дніпром

Картини Сластьона виконані в артист. інституті Ангерера у Відні у величині 24+30 см. можна набути в книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10; за 80 сотиків без пересилки, за 1 К з пересилкою (franco). Прибуток з ровпродажи жертвував ради. Ол. Барвіньський на пам'ятник Т. Шевченкови в Київі.

Телефон 788. — Конто щадниці поштової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечень

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпеченя будинків, збіжа і знярядів господарських, від шкідливих під корисними услівями,

числить умірковані премії за обезпеченя,

ліквідує шкоди безпоровочно по пожарі,

уділяє обезпеченим членам з річної надвижки звороті.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицька Каса Ощадности, Руска Щадниця і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на житє в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові. Інформації до обезпечень уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письменних господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де еще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 вносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2,146.977.—; инші фонди К 594.647.—; разом К 2,781.624.—

Канцелярії Товариства отворені для сторін від год. 8—2.

Розклад залізничних поїздів

важний від 1. мая 1910.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	вночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	10:05
Кракова	7:27	10:10	1:15 Б	8:40	2:30
Тарнова	—	—	1:05	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Червопець	8:05	—	2:05	5:53	9:30
Червопець	—	—	—	6:35	12:20
Станиславова	5:45	—	—	—	—
Коломиї	—	10:21	—	—	—
Ходорова	5:15 Г	—	—	—	—
Стрия	7:28	11:45	4:25	7:41	11:02
Стрия	—	—	—	10:19 Д	—
Самбора	8:00	9:58	2:00	—	9:00
Рава рускої	7:32	12:00	—	8:00	—
Яворова	8:15	—	5:00	—	—
Брухович	7:32	1:05 Л	1:53 З	8:00	9:25 З
Брухович	7:49 К	1:20	4:10 З	3:26 К	—
Підгаєць	—	11:15	—	—	—
Винник	—	—	—	—	12:10
Янова	8:15	1:10 К	5:00	9:26 К	10:07 К
Любін	8:00	9:38	2:00	9:00	11:40 Р
На Підзамче з:					
Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:17	10:13
Бродів	7:01	—	2:00	5:17	10:12
Підгаєць	—	10:54	—	9:44	—
Винник	7:26	—	—	6:29	11:55 А
На Личаків з:					
Підгаєць	—	10:33	—	9:28	—
Винник	7:10	—	—	6:13	11:39 А
Зі Львова відходять до	рано	перед пол.	по полуд.	вечер	вночі
Кракова	8:55	8:25	3:15	6:55	11:15
Кракова	6:04	8:40	3:55	7:45	12:40
Кракова	—	—	2:45	6:04	—
Мшани	—	—	3:30	5:41	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	8:10	11:10
Червопець	6:10	9:35	—	—	10:35
Червопець	—	9:10	2:23	—	2:56
Станиславова	—	—	2:52	—	—
Коломиї	—	—	—	5:59	—
Ходорова	—	—	—	8:23 В	—
Стрия	7:30	10:15	1:45	6:50	11:25
Самбора	6:00	9:05	3:40	—	10:40
Рава рускої	7:34	—	2:30	7:10	11:35 З
Яворова	8:20	—	—	6:30	—
Брухович	6:13	10:05 Л	2:35 З	8:38 З	11:35 З
Брухович	7:34	12:25 З	4:24 З	7:10	—
Підгаєць	5:58	—	—	6:16	—
Янова	8:20	10:20 К	1:35 Н	3:35	6:39 К
Любін	6:00	9:05	2:15 Р	3:40	10:40
З Підзамча о:					
Підволочиск	6:35	11:00	2:31	8:33	11:32
Бродів	6:35	11:00	2:31	8:33	—
Підгаєць	6:12	—	—	6:30	—
Винник	—	—	1:30	—	11:35 А
З Личаків до:					
Підгаєць	6:31	—	—	6:50	—
Винник	—	—	1:49	—	10:54

ЗАМІТКА: Поспішні поїзди печатані товстим друком. — *) Лише в неділі.

А = лише в середі і суботі. — Б = від 15/6 до 30/9 щоденно; В = в день перед кождою неділю і святими обох обрядів. — Г = в день по кождій неділі і святі обох обрядів. — Д = від 19/6, до 11/9, в неділі і рим. кат. святя. — З = від 1/6, до 30/9, щоденно. — К = від 1/5, до 30/9, щоденно. — Л = від 1/6 до 31/8, щоденно. — Н = від 1/5, до 11/9, в неділі і рим. кат. святя. — Р = від 15/5, до 11/9, в неділі і рим. кат. святя.